

Les lorcaades semblen donar-me la raó

Fa un colla d'anys em vaig trobar ficat dins un embolic que va arribar a tenir, dins certs àmbits, abast estatal. Els guardians de la puresa de la raça calè s'esgargamellaren fent comentaris agressius i s'esbraonaren els dits escrivint invectives. ¿El motiu? Bé, eren unes simples paraules, o menys que això, algunes lletres impreses. Un diari de Palma va transcriure escapcions d'unes declaracions que jo havia fet en un setmanari local en les quals es deia que jo deia que estava a favor del bilingüisme català i anglès. La gran culpa no era estar a favor del bilingüisme, ans del binomi català/anglès, és a dir, no era el substantiu sinó els adjectius, que molestaven. Bé, ha transcorregut el temps, s'han pogut consultar els textos directes i amb perspectiva sembla que, fins i tot per a alguns que s'empiparen molt, la intenció real de les meves declaracions no sembla massa desencertada. L'esperança que un dia trobaríem, els de la meua tribu, una comprensió i un tracte més semblants als dispensats per Jimmy Carter que pel general Custer als indis d'Amèrica (¿és potser demanar massa?) començava a brostar tímidament dins meu. Però, ¡jai las!, quina agradabilíssima sorpresa: em superen per l'esquerra i em donen la raó: Posen en escena, en real reialesa, EN ANGLÈS, una obra de Federico García Lorca en un teatre de la capital del País Valencià! ¡Ningú no protesta, la TVE en canta meravelles!!! La meua primera reacció és de gaudi conhort. Però després pens: ¡¡¡Galdós conhort, quina cosa més absurda!!!, tot arribant al convenciment que cal fer-se dues preguntes:

1.- La primera és de tipus especulatiu. És molt difícil concebre, per analogia, una situació semblant en un altre país, car la situació lingüística real i legal del nostre és potser tan irrepètible (i fins i tot tan de pa sucats amb oli) com el mateix Federico García Lorca. Se me n'ocorre

una, però: Això de la lorcada britànica a València seria com representar Shakespeare en mongol a Montreal. En el teatre, l'heroi és aquell que creu que totes les dones són damisel.les i el dolent és aquell que creu que totes les damisel.les són dones. Sembla que Shakespeare feia seva la primera part de l'oració anterior i és obvi que Lorca i el príncep britànic que l'ha reinventat no donaven per certa la segona part. Per aquest motiu, entre molts d'altres, que quedí palès que no vull, ni puc comparar mai per mai Shakespeare amb García Lorca. Les lorcaades, a València, es pronuncien sense *r* i són, aleshores, un barbarisme. Si, però, baratem una *l* per una labial, tenim morfologia i semàntica catalanes i el veritable qualificatiu d'aquesta mena d'endememes.

2.- La segona és de tipus matemàtic i estadístic i podria ser un motiu d'enquesta a càrrec de la Conselleria competent en matèria de demografia de la Generali-

tat valenciana: ¿Quantes persones realment estaven en condició de poder capir la representació de Lorca en llengua anglesa a València? Fent servir matemàtiques molt elementals, el problema es pot descriure talment:

Sigui *V* l'univers de la mostra, és a dir, el conjunt dels habitants del País Valencià, *L* el subconjunt de *V* al qual agrada Lorca, *T* el subconjunt de *V* al qual agrada el teatre i *A* el subconjunt de *V* que comprèn bé l'anglès. Es tracta de determinar el nombre $n(\text{LOTOA})$, és a dir, el nombre d'elements de LOTOA .

Una fórmula elemental permet calcular $n(\text{LOTOA})$ en funció de cardinals d'altres conjunts, seria:

$$n(\text{LOTOA}) = n(\text{L}) + n(\text{T}) + n(\text{A}) - n(\text{LOTA}) - n(\text{LOT}) + n(\text{LOA}) + n(\text{TOA})$$

No tinc a l'abast el cens oficial, però el més elemental sentit sociològic em fa pensar que $\text{LOA} = \emptyset$, TCL i que $n(\text{TOA})$ és molt petit, de manera que:

$$n(\text{LOTOA}) = n(\text{T}) + n(\text{A}) - n(\text{LOTA}) - n(\text{TOA})$$

Se'n conclou, segons els meus càlculs, que $n(\text{LOTOA})$ és una mica més d'un mig centenar escàs. De tota manera hi pot haver desacord: seria molt interessant que fonts fiables i feaents de la Generalitat valenciana ho esbrinessin. Sia la que sia la resposta, em fa feredat pensar en el cost per càpita d'aquesta empresa. Em conhorta creure que no cal mirar prim amb la cultura. La meua preocupació és, però, que cultura no es confongui amb follia, vull dir amb lorcaades sense *r*, ¿oi que s'entén? Sinonímies, homonímies i barbarismes fan que follia es tradueixi en una paraula que després canvia de semàntica. Bé, em sembla prou clar i si algú no m'ha entès que s'ho faci mirar, potser pixa una mica tort.

Nadal Batle Nicolau
Ciutat de Mallorca, primavera del 1990